

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра історії України і методики викладання історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методологія та організація наукових досліджень

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Освітня програма “Середня освіта (Історія)”
Спеціальність 014 “Середня освіта (історія)”
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні
кафедри історії України
і методики викладання історії.
Протокол № 2 від 1 вересня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методологія та організація наукових досліджень
Викладач	Райківський Ігор Ярославович
Контактний телефон викладача	0342-59-60-06
E-mail викладача	igor.raikivskyi@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Понеділок 14.00 год.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>“Методологія та організація наукових досліджень” є нормативним курсом, передбаченим навчальним планом для здобуття освітнього рівня магістр середньої освіти за освітньою програмою “Середня освіта (історія)” (спеціальність 014 “Середня освіта (історія)”). Курс зорієнтований на ознайомлення з особливостями дослідницької роботи, організації наукових досліджень, у т. ч. в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) та позашкільній науковій роботі з учнями. Особливу увагу звернено на ознайомлення із загальними вимогами до написання, оформлення і захисту дипломної роботи другого (магістерського) рівня вищої освіти. Отримані здобувачами знання, уміння і навички можуть бути застосовані в їх майбутній професійній діяльності.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою курсу є висвітлення основних питань методики та організації науково-дослідної діяльності. Зокрема, студентам необхідно засвоїти суть поняття “наука” і значення наукових знань як сфери людської діяльності; зрозуміти особливості розумової праці, формування вченого як особистості, правильну й ефективну організацію його роботи, з урахуванням можливості виховання творчих здібностей, основних психологічних рис особистості, використання в науковій роботі технічних засобів; з’ясувати характерні риси науково-дослідницької роботи, що включають питання визначення її основних етапів, особливості вибору проблематики, значення наукової комунікації та ін., основ методики науково-дослідної діяльності; дати уявлення про базові принципи збору і класифікації джерел, організації роботи з науковою літературою; пояснити останні правила технічного оформлення кваліфікаційних студентських робіт, а також розкрити процедуру захисту дипломної роботи другого (магістерського) рівня вищої освіти тощо. Значне місце приділяється з’ясуванню місця й ролі академічної доброчесності в науковій діяльності, його правовому регулюванню, значення наукової етики в розвитку професійної кар’єри науковця.</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни – сформувані у студентів спеціальності “Середня освіта (Історія)” розуміння закономірностей і характерних рис розвитку науки, методології проведення наукових досліджень, виробити вміння здійснювати аналіз теоретичних</p>	

та емпіричних даних, працювати з джерелами інформації, формулювати висновки і пропозиції для подальшої розробки теми, оформляти результати наукових досліджень.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Пропонована дисципліна покликана розвинути наступні компетентності:

Інтегральна компетентність:

здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти (історія), методики навчання історії в закладах середньої освіти, що характеризується невизначеністю умов, передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1 – здатність здобувати знання, самостійно шукаючи й опрацьовуючи інформацію, застосовувати їх у практичних ситуаціях діяти відповідально і свідомо на засадах усвідомлення цінностей громадянського суспільства; застосовувати знання в практичних ситуаціях;

ЗК 2 – звикористовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності;

ЗК 3 – здатність планувати та управляти освітньою діяльністю на основі міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня, відповідально ставитися до своїх обов'язків;

ЗК 5 – здатність генерувати нові ідеї, виявляти і розв'язувати проблеми у сфері професійної діяльності, приймати обґрунтовані рішення;

ЗК 7 – здатність планувати й організовувати дослідження за прикладною тематикою (окремих практичних питань), узагальнювати отримані результати, оформлювати і презентувати власні наукові здобутки відповідно до чинних вимог;

фахові компетентності, спільні для всіх предметних спеціальностей 014 Середня освіта:

ФК 1 – здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності;

ФК 8 – здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності;

компетентності предметної спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) (ПК):

ПК 1 – знати і розуміти закони наукового, соціального та професійного мислення, здатність практично послуговуватися методами історичного дослідження в національному, європейському та світовому контекстах;

ПК 2 – вміти визначати і застосовувати теоретичні поняття, положення, концепції для аналізу й пояснень історичних фактів, явищ, процесів на засадах національно-культурної самоідентифікації, пошани до української національної культури, багатоманітності й мультикультурності в суспільстві; використовувати комплекс наукових дефініцій для вирішення науково-практичних завдань;

ПК 3 – здатність використовувати основи теорії і методології освіти в професійній діяльності, брати участь у дискусіях з історичних і педагогічних проблем, науковій комунікації;

ПК 4 – оволодіння основними історичними концепціями, поняттями, судженнями; здатність критично оцінювати результати наукових досліджень, висувати гіпотези, вибудовувати моделі процесів і явищ української та всесвітньої історії;

ПК 6 – здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності;

ПК 7 – прагнення до саморозвитку та самовдосконалення в науково-педагогічній діяльності, обізнаність у власних силах; здатність до планування освітнього процесу,

оцінювання та аналізу результатів навчання учнів;

ПК 8 – виявляти знання і розуміння наукових основ певної тематичної області з історії і суміжних дисциплін, методології дослідження історичного процесу в національному, європейському та світовому контекстах, вміння моделювати їх у зміст навчання в закладах загальної середньої освіти;

ПК 10 – здатність виявляти просторові рамки історико-культурних і релігієзнавчих процесів та явищ, формувати практичні навички застосування методології і методики регіональних досліджень у викладацькій та дослідницькій роботі.

Програмні результати навчання (ПРН):

програмні результати навчання (ПРН), спільні для всіх предметних спеціальностей 014 “Середня освіта”

ПРН 1 – демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області;

ПРН 2 – демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо;

ПРН 5 – описує методику розробки освітніх проєктів, пояснює зміст та призначення їх етапів, аналізує спроможність управління процесом їх впровадження, прогнозує очікувані результати;

ПРН 6 – визначає і характеризує основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; описує апарат науково-педагогічного дослідження, демонструє навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження;

ПРН 9 – демонструє вміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання;

ПРН 13 – демонструє здатність діяти автономно і в команді;

ПРН 14 – демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів;

програмні результати навчання для предметної спеціальності (ПРН) 014 “Середня освіта (Історія)”

ПРН 1 – застосовувати наукову критику до аналізу поглядів дослідників минулого, робити власні узагальнення щодо теоретичного і методичного рівня наукових праць з історії;

ПРН 2 – розуміти та інтерпретувати основні теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, аспекти теоретико-методологічного дискурсу усно історичних досліджень у просторі конструювання минулого;

ПРН 8 – критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел, вплив інформації на свідомість і розвиток всіх учасників освітнього процесу, на прийняття рішень;

ПРН 9 – використовувати безпечне електронне (цифрове) освітнє середовище для організації та управління освітнім процесом (у тому числі під час дистанційного навчання), організації групової взаємодії, зворотного зв'язку, спільного створення електронних (цифрових) освітніх ресурсів;

ПРН 10 – визначати оптимальні зміст і форми професійного розвитку, критерії результативності власного навчання, працювати над саморозвитком та самовдосконаленням, активно долучатися до діяльності професійних спільнот;

ПРН 11 – застосовувати в педагогічній діяльності наукові методи пізнання, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати та інтерпретувати результати, створювати моделі та вивчати їхню дієвість;

ПРН 13 – здатність до практичного застосування нових ідей, пропозицій, освітніх практик з метою цілеспрямованого вдосконалення, безперервного і самоорганізованого навчання, аналізувати результати власної діяльності та визнавати відповідальність за свої вчинки;

ПРН 14 – здатність до співпраці та інтеграції в прагненні до мети спільно з іншими людьми, відомствами, організаціями, активної участі в командній роботі, безвідносно до фонових знань та бачень визначених завдань у руслі сучасних вимог до організації навчального процесу, поширювати кращий досвід професійної діяльності;

ПРН 15 – здатність ідентифікувати пам'ятки культурно-духовної спадщини в Україні в європейському і світовому контексті, володіти практичними навичками, застосовуючи культурологічні та релігієзнавчі методи в педагогічній і дослідницькій роботі.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	12
семінарські заняття	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1-й семестр	014 Середня освіта (Історія)	1	нормативний

Тематика навчальної дисципліни (стаціонарна форма навчання)

Тема	Кількість год.		
	лекції	семі- нарські заняття	самостій- на робота
Тема 1. Наука як система знань і сфера людської діяльності	2		
Тема 2. Формування вченого як особистості та режим його праці	2		
Тема 3. Організація наукового дослідження	2		
Тема 4. Інформаційне забезпечення наукової роботи	2		
Тема 5. Методика підготовки та оформлення кваліфікаційних робіт студентів і здобувачів наукових ступенів	2		
Тема 6. Академічна доброчесність у науковій діяльності та контроль за її дотриманням	2		
Тема 1. Наука як продуктивна сила суспільства 1. Поняття про науку. Класифікація наук. 2. Етапи становлення і розвитку науки. 3. Основна мета і функції науки. 4. Структурні елементи науки: наукова ідея, гіпотеза, теорія та ін.		2	6
Тема 2. Психологія і технологія наукової творчості 1. Особливості організації творчої діяльності: творчий підхід, самоорганізація праці, самообмеження тощо. 2. Врахування психологічних особливостей людини в науковій		2	6

<p>роботі. Організація робочого дня і місця науковця.</p> <p>3. Використання технічних засобів у процесі наукової творчості.</p> <p>4. Етика ділового спілкування і листування наукових працівників. Особистий архів (бібліотека) здобувача.</p>			
<p>Тема 3. Загальна схема наукового дослідження</p> <p>1. Логіка та етапи проведення наукової роботи.</p> <p>2. Вибір теми дослідження, написання вступної частини роботи (обґрунтування актуальності, об'єкту, предмету, мети та ін.).</p> <p>3. Оприлюднення результатів роботи. Види наукових публікацій.</p> <p>4. Методика написання наукової статті: структура, оформлення списку використаних джерел, визначення УДК.</p>		2	8
<p>Тема 4. Методологія і методи наукового дослідження</p> <p>1. Поняття методології наукового пізнання.</p> <p>2. Теоретичний та емпіричний рівні дослідження.</p> <p>3. Класифікація методів науково-дослідної роботи.</p> <p>4. Правила аргументації, закони логіки в науковому дослідженні.</p>		2	6
<p>Тема 5. Інформаційна база наукових досліджень</p> <p>1. Роль інформації в наукових дослідженнях та види інформаційних джерел.</p> <p>2. Загальні принципи збору джерельної бази.</p> <p>3. Правила опрацювання наукової літератури. Наукометричні бази даних та показники цитованості науковця.</p> <p>4. Обмін інформацією між ученими. Наукова школа.</p>		2	6
<p>Тема 6. Організація науково-дослідної діяльності в Україні.</p> <p>1. Організаційна структура науки (в академічних інституціях, вищих навчальних закладах та ін.).</p> <p>2. Пріоритетні напрями розвитку науки в Україні.</p> <p>3. Система підготовки та атестації наукових і науково-педагогічних кадрів.</p> <p>4. Науково-дослідна робота студентів. Студентський путівник на допомогу здобувачам вищої освіти в Прикарпатському університеті.</p>		2	6
<p>Тема 7. Методика написання й оформлення студентських кваліфікаційних робіт</p> <p>1. Основні етапи підготовки дипломної роботи магістерського рівня вищої освіти.</p> <p>2. Вимоги до написання вступної частини і висновків, основних розділів, оформлення додатків.</p> <p>3. Правила оформлення наукових посилань та списку використаних джерел і літератури.</p> <p>4. Процедура захисту дипломних (магістерських) робіт,</p>		2	8

підготовка до нього.			
Тема 8. Механізм дотримання академічної доброчесності в науковій роботі 1. Поняття академічної доброчесності та морально-правові засади її дотримання науковцями. 2. Види порушення академічної доброчесності. Відповідальність науково-педагогічних працівників і здобувачів освіти за академічну нечесність (недоброчесність). 3. Ставлення до плагіату в закордонних університетах, в Україні та в Прикарпатському університеті. 4. Інтелектуальна власність та авторські права: юридичний аспект.		2	8
Тема 9. Краєзнавчо-дослідницька діяльність учнів з історії в шкільній та позашкільній освіті 1. Краєзнавчі дослідження на уроках історії в ЗЗСО. 2. Позаурочна і позашкільна робота з історичного краєзнавства. 3. Мала академія наук як форма залучення школярів до наукової роботи. 4. Особливості науково-педагогічних досліджень.		2	6
ЗАГ:	12	18	60
Тематика навчальної дисципліни (заочна форма навчання)			
Тема	Кількість год.		
	лекції	семі- нарські заняття	самостій- на робота
Тема 1. Наука як система знань і сфера людської діяльності	самостій не опра- цювання		12
Тема 2. Формування вченого як особистості та режим його праці	2		
Тема 3. Організація наукового дослідження	самостій не опра- цювання		12
Тема 4. Інформаційне забезпечення наукової роботи	самостій не опра- цювання		10
Тема 5. Методика підготовки та оформлення кваліфікаційних робіт студентів і здобувачів наукових ступенів	2		
Тема 6. Академічна доброчесність у науковій діяльності та контроль за її дотриманням	самостій не опра- цювання		8
Тема 7. Основи методології і методики науково-дослідної діяльності	самостій не опра- цювання		12

<p>Тема 1. Наука як продуктивна сила суспільства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про науку. Класифікація наук. 2. Етапи становлення і розвитку науки. 3. Основна мета і функції науки. 4. Структурні елементи науки: наукова ідея, гіпотеза, теорія та ін. 		2	8
<p>Тема 2. Механізм дотримання академічної доброчесності в науковій роботі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття академічної доброчесності та морально-правові засади її дотримання науковцями. 2. Види порушення академічної доброчесності. Відповідальність науково-педагогічних працівників і здобувачів освіти за академічну нечесність (недоброчесність). 3. Ставлення до плагіату в закордонних університетах, в Україні та в Прикарпатському університеті. 4. Інтелектуальна власність та авторські права: юридичний аспект. 		2	10
<p>Тема 3. Краєзнавчо-дослідницька діяльність з історії в закладах ЗЗСО і позашкільній освіті, в студентському житті.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Краєзнавчі дослідження на уроках історії в ЗЗСО. 2. Позаурочна і позашкільна робота з історичного краєзнавства. 3. Мала академія наук як форма залучення школярів до наукової роботи. 4. Особливості науково-педагогічних досліджень. 5. Науково-дослідна робота студентів. Студентський путівник на допомогу здобувачам вищої освіти в Прикарпатському університеті. 		2	8
ЗАГ:	4	6	80
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Семестровий контроль рівня знань та успішності студентів відбувається у формі <i>екзамену</i>. Підсумкова оцінка (максимум 100 балів) визначається як сума балів за поточний контроль знань (50 балів) та результатів екзаменаційної роботи (50 балів).</p> <p>Підсумковий бал за поточний контроль знань складається із суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально – 20 балів), контрольну роботу (максимально – 20 балів) та індивідуальне завдання (максимально – 10 балів) та в сукупності становить до 50 балів включно.</p>		
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Написання письмової контрольної роботи, як правило, є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки.</p> <p>Контрольна робота включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - два теоретичні завдання (оцінюється по 5 балів кожне); - 10 тестових питань (по 1 балу за кожне питання). 		

	<p>Приклади типового завдання для контрольної роботи, на основі питань, що розглядалися на семінарських заняттях:</p> <p>Завдання № 1.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про науку. Класифікація наук. 2. Правила оформлення наукових посилань та списку використаних джерел і літератури в кваліфікаційних студентських роботах. <p>Тестові питання.</p> <p>Контрольна робота виконується від руки на семінарському занятті № 9 (денна форма).</p> <p>Контрольна робота може виконуватися як для студентів денної форми навчання, так і, як правило, для заочної, в тестовій формі (20 тестів по одному балу за питання), в аудиторії або дистанційно, з використанням технологій дистанційного навчання.</p>
Семінарські заняття	<p>У ході поточного контролю здійснюється усне та письмове опитування з тем, передбачених для семінарських занять. Водночас здійснюється контроль самостійної роботи відповідно до визначеної тематики.</p> <p>Оцінювання знань та науково-пошукової роботи студентів на семінарських заняттях проводиться за 5-ти бальною шкалою.</p> <p>На семінарському занятті діє такий принцип оцінювання:</p> <p>“5” балів – знання студента(ки) відмінні.</p> <p>Студент(ка) глибоко, ґрунтовно в деталях володіє теоретичними знаннями з курсу «Методологія та організація наукових досліджень». Виявляє усвідомлені уміння і навички, необхідні для майбутньої роботи, вміє використовувати необхідну джерельну базу та історіографію, порівнювати, співставляти різні явища і процеси, давати вичерпний аналіз порушеної проблеми, володіє понятійно-категоріальним апаратом дослідження тощо. Володіє просторовою компетенцією, вмінням систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал, історичним критичним мисленням, може використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси в науковій діяльності, має синтетичне мислення, застосовує оптимальну стратегію науково-дослідницької роботи та ін. Керується у своїй роботі моральними та етичними нормами, принципами академічної доброчесності.</p> <p>“4” бали – знання студента(ки) добрі.</p> <p>Студент(ка) має глибокі й повні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, здатен(на) щодо їх застосування на практиці; відповідь чітка і практично завершена. Володіє понятійним апаратом, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал, будує аргументацію на основі доказів. Вміє організовувати пошук, аналіз та інтерпретацію візуальних джерел, може використовувати сучасні інформаційно-технологічні</p>

ресурси в науковій діяльності, має певний рівень синтетичного мислення, застосовує оптимальну стратегію пізнавальної діяльності тощо. В основному, керується у своїй роботі моральними та етичними нормами, принципами академічної доброчесності. Однак допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності.

“3” бали – знання студента(ки) задовільні.

У студента(ки) є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу (в межах 50% і навіть більше), не здатен(на) повною мірою використати знання, уміння і навички на практиці; відповідь не чітка і надто спрощена. Посередньо знає історичну термінологію і володіє понятійним апаратом, не вміє до кінця систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал, переконливо аргументувати свою відповідь. Вміє організовувати пошук візуальних історичних джерел, але не може їх критично проаналізувати. В основному, керується у своїй роботі моральними та етичними нормами, принципами академічної доброчесності, однак, хоч і володіє більшою частиною фактичного матеріалу, викладає його не досить послідовно і логічно, не завжди може пояснити причинно-наслідкові зв'язки.

“2” бали – знання студента(ки) незадовільні.

У студента(ки) елементарні знання фактичного матеріалу (до 40%), відсутні уміння й навички, тому він (вона) не здатен(на) їх використовувати на практиці; відповідь не змістовна, в роботі є дуже суттєві помилки. Не ознайомлений(а) належним чином з методологією та організацією наукових досліджень та не вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Практично не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати джерела з візуальної історії. Не володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом, відсутня об'єктивна і неупереджена аргументація, самооцінка й оцінка інших. Не вміє організовувати пошук візуальних історичних джерел, не може їх критично проаналізувати. Не використовує на належному рівні сучасні інформаційно-технологічні ресурси та інноваційні технології в науковій діяльності.

На семінарських заняттях студенту виставляється оцінка за національною (п'ятибальною) шкалою, що є середнім арифметичним усіх отриманих оцінок, що додаються, *наприклад*, $4 + 5 + 4$, в сумі вийде 13, поділивши на три (кількість оцінок), вийде 4,33, тобто “добре”. Ця сума в 5-бальній шкалі переводиться в традиційну 20-бальну систему шляхом множення цієї цифри на чотири і заокруглення за елементарними правилами математики, в даному випадку вийде 17).

Умови допуску до підсумкового контролю	Форма і терміни підсумкового контролю визначаються навчальним планом. Студент(-ка) допускається до підсумкового контролю за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» та набору 25 і більше балів.								
Підсумковий контроль	<p>Форма підсумкового контролю – екзамен. Форма здачі іспиту – письмова, тестова (з дозволу деканату). Екзаменаційна робота оцінюється від 1 до 50 балів.</p> <p>Екзаменаційний білет включає три завдання: два теоретичних питання (по 10 балів за кожне) та тестове (30 тестів, по одному балу за кожну правильну відповідь).</p> <p style="text-align: center;">Розподіл балів за екзаменаційну роботу</p> <table border="1" data-bbox="579 707 1474 880"> <thead> <tr> <th data-bbox="579 707 1031 752">Завдання</th> <th data-bbox="1031 707 1474 752">Кількість балів</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="579 752 1031 797">Теоретичне</td> <td data-bbox="1031 752 1474 797">10</td> </tr> <tr> <td data-bbox="579 797 1031 842">Теоретичне</td> <td data-bbox="1031 797 1474 842">10</td> </tr> <tr> <td data-bbox="579 842 1031 880">Тестове</td> <td data-bbox="1031 842 1474 880">30 балів</td> </tr> </tbody> </table>	Завдання	Кількість балів	Теоретичне	10	Теоретичне	10	Тестове	30 балів
Завдання	Кількість балів								
Теоретичне	10								
Теоретичне	10								
Тестове	30 балів								

7. Політика навчальної дисципліни

Контрольна письмова робота, як правило, виконується студентами на останньому, дев'ятому семінарському занятті. В якості індивідуального завдання студент(ка) замість індивідуального проєкту може підготувати до друку наукову статтю або тези конференції. Вони мають відповідати усім вимогам, містити наукову новизну та належно оформлений бібліографічний апарат.

Індивідуальний проєкт (завдання) виконується у вигляді підбірки джерел та історіографії до обраної теми дипломної роботи другого, магістерського рівня вищої освіти, розширеної презентації, відеоролику на відповідну тематику.

Академічна доброчесність:

У Прикарпатському університеті навчальний процес побудований на основі дотримання принципів академічної доброчесності, прозорості та законності роботи. Як викладач, так і студент(ка), повинні дотримуватися «Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» та Кодексу честі ПНУ <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

У випадку запозичених робіт, відсутності посилань на використані джерела, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування) викладач виставляє негативну оцінку та пропонує студенту повторно виконати необхідний вид роботи.

Відвідування занять та активна участь у роботі семінарів є обов'язковою умовою успішного складання іспиту з пропонованого курсу. Участь у семінарських заняттях може проходити в таких формах: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії тощо.

За умови відсутності студента(-ки) на лекції чи семінарському занятті без поважних причин (довідки, виданої лікарською установою, заяви, підписаної в деканаті і т. п.), отримання негативної оцінки або невчасного виконання студентами індивідуальних робіт у визначений день (як правило, в понеділок о 14.00–15.00 год.) має відбутися відпрацювання. Політика курсу передбачає Perezдачу усіх невиконаних завдань у встановлений термін. Пропущене заняття студент(ка) може «відпрацювати» у формі, визначеній викладачем та кафедрою. Як правило,

“відпрацювання” проходить в усній формі, шляхом вирішення тестових завдань на сайті дистанційного навчання тощо.

Під час занять забороняється користування мобільним телефоном.

Неформальна освіта: Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується “Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: колективна монографія / за заг. ред. Н. Сорокіної, А. Артюхова, І. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету. Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т. Фінікова, А. Артюхова. К.: Таксон, 2016. 234 с.
3. Бейлін М. Основи наукових досліджень. Навчально-методичний посібник. Харків, 2012. 184 с.
4. Бірта Г., Бургу Ю. Методологія і організація наукових досліджень: Навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2014. 142 с.
5. Ващинець М.М. Організація дослідницької діяльності школярів на уроках історії та в позаурочний час. Ужгород, 2022. 66 с.
6. Галян О. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичне видання. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 26 с.
7. Гальченко С., Силка О. Основи наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Черкаси, 2015. 93 с.
8. Гуроров О. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Харків: ХНАУ, 2017. 272 с.
9. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. К., 2016. 20 с.
10. Еко Умберто. Як написати дипломну роботу: Гуманітарні науки / [пер. за ред. О. Глотова]. Тернопіль: Мандрівець, 2007. 224 с.
11. Єгрешій О., Сигидин М. Методичні рекомендації до написання та захисту дипломної роботи за другим (магістерським) рівнем вищої освіти для студентів спеціальності 014 «Середня освіта (Історія)». Івано-Франківськ, 2022. 55 с.
12. Єріна А., Захожай В., Єрін Д. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. К., 2004. 212 с.
13. Інтелектуальна власність: Навчальний посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / За заг. ред. Нестерцової-Собакарь О. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 140 с.
14. Ковальчук В., Мойсеев Л. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. 5-е вид. К., 2008. 240 с.
15. Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (2022 р.). <http://surl.li/dhres>

16. Колесников О. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К., 2011. 144 с.
17. Колесников А. Академічна доброчесність в українському освітньо-науковому просторі: проблеми та соціальні загрози. *Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України*. 2019. Вип. 24. С. 122–129.
18. Крушельницька О. Методологія і організація наукових досліджень: Навчальний посібник. К., 2006. 206 с.
19. Кудінов І. Основи наукового цитування.
URL: <https://www.donnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/8/2019/08/Kudinov-I.O.-Osnovi-naukovogo-cituvannya.pdf>
20. Малієнко Ю. Дослідницька діяльність старшокласників на уроках історії. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. Умань, 2011. № 1. С. 1–7.
21. Методичні рекомендації щодо оформлення бібліографічного опису використаних джерел та Referens (з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8303:2015). Івано-Франківськ: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». 2021. 19 с.
22. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник / В. Зацерковний, І. Тішаєв, В. Демидов. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
23. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник / І. Добронравова, О. Руденко, Л. Сидоренко та ін.; за ред. І. Добронравової (ч. 1), О. Руденко (ч. 2). К., 2018. 607 с.
24. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник / Л. Ліпич, С. Бортнік, І. Волинець та ін.; за заг. ред. Л. Ліпич. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 220 с.
25. Мороз П. Дослідницька діяльність учнів в процесі навчання історії України: методичний посібник. К., 2012. 128 с.
26. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Міністерство освіти і науки України. Історія України. Всесвітня історія 10–11 класи. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalniprogrami-dlya-10-11-klasiv>
27. Основи методології та організації наукових досліджень. Навчальний посібник для студентів, курсантів, аспірантів, ад'юнктів / за ред. А. Конверського. К., 2010. 352 с.
28. Основи наукових досліджень: навчальний посібник / за ред. В. Ісаюк, Є. Чернишової. К., 2012. 144 с.
29. Палеха Ю., Леміш Н. Основи науково-дослідної роботи. Навчальний посібник. К., 2013. 336 с.
30. Пилипчук М., Григор'єв А., Шостак В. Основи наукових досліджень. Підручник. К., 2007. 270 с.
31. Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. URL: <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>
32. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності

- Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
URL: <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf>
33. П'ятницька-Позднякова І. Основи наукових досліджень у вищій школі. Навчальний посібник. К., 2003. 116 с.
  34. Райківський І., Королько А. Як виконувати курсову роботу. Методичні рекомендації для студентів спеціальностей 014 “Середня освіта (Історія)” і 032 “Історія та археологія”. Івано-Франківськ, 2018. 56 с.
  35. Романчиков В. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К., 2007. 254 с.
  36. Ростовський В., Дібрівська Н. Основи наукових досліджень та технічної творчості. Підручник. К., 2009. 96 с.
  37. Свердан М., Свердан М. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. Чернівці, 2006. 352 с.
  38. Сидоренко В., Дмитренко П. Основи наукових досліджень. К, 2000. 259 с.
  39. Соловійов С. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. К., 2007. 176 с.
  40. Стеченко Д., Чмир О. Методологія наукових досліджень: Підручник. 2-ге вид. К., 2007. 317 с.
  41. Студентський путівник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: <http://surl.li/mvthp>
  42. Філіпенко А. Основи наукових досліджень: Конспект лекцій. К., 2005. 208 с.
  43. Цехмістрова Г. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. К., 2004. 240 с.
  44. Чорненький Я., Чорненька Н., Рибак С. Основи наукових досліджень. Організація самостійної та наукової роботи студента: Навчальний посібник. К., 2006. 208 с.
  45. Шейко В., Кушніренко Н. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. 5-е вид. К., 2006. 307 с.
  46. Шопа Я., Конопельник О., Фтомин Н. Студентська наукова робота: Навчальний посібник; за ред. П. Якібчука. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2013. 184 с.
  47. Ястремська О. Інтелектуальна власність: навчальний посібник. Харків, 2013. 124 с.
  48. Glaser B., Strauss A. The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research. Chicago: Aldine. 1967. 272 p. http://www.sxf.uevora.pt/wp-content/uploads/2013/03/Glaser_1967.pdf

Викладач – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України і методики викладання історії Райківський І.Я.